

Nr 52.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om tillfällig begränsning av rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier vid inkomsttaxeringen, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 4 april 1952 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 200, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om tillfällig begränsning av rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier vid inkomsttaxeringen, m. m.

Rörande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anmärkas följande.

För att vinna en önskvärd och betydelsefull komplettering till de av statsmakterna tidigare vidtagna åtgärderna i kredit- och investeringsbegränsande syfte föreslås i propositionen en begränsning av möjligheterna för företagare att genom vidtagande av vinstreglerande dispositioner erhålla anstånd med beskattningen av de på beskattningsåren 1952 och 1953 belöpande vinstmedlen.

Sålunda föreslås viss *inskränkning i den fria avskrivningsrätten*. Förslaget innebär att nyanskaffade inventarier få under nyssnämnda år avskrivas med högst 20 procent för år. Beträffande äldre inventarier föreslås icke någon begränsning i avskrivningsrätten. Möjlighet finnes vidare att i sådana fall, då inventarier avyttrats samma år som nya sådana anskaffats, göra en extra avskrivning med belopp motsvarande vad som erhållits genom avyttringen. Även vid avsevärd värdenedgång, utrangering o. d. kan extra avdrag erhållas. Slutligen ha dispensmöjligheter öppnats för särskilda fall.

Avdrag för *avsättning till pensions- och andra personalstiftelser* begränsas i huvudsaklig överensstämmelse med de likartade bestämmelserna i investeringsskatteförordningen.

Avdrag för *avsättning till investeringsfonder* medges icke under beskattningsåren 1952 och 1953.

Ovannämnda författningsförslag är av följande lydelse.

Förslag

till

förordning om tillfällig begränsning av rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier vid inkomsttaxeringen, m. m.

Härigenom förordnas som följer.

Om begränsning av rätten till fri avskrivning.

1 §.

Beträffande skattskyldig, som jämlikt punkt 4 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen berättigats att tills vidare åtnjuta avdrag för värdeminskning å maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier i enlighet med de i räkenskaperna gjorda avskrivningarna (*fri avskrivning*), skall under beskattningsår, för vilket taxering till inkomstskatt verkställes i första instans år 1953 (*beskattningsåret 1952*) eller år 1954 (*beskattningsåret 1953*), gälla vad nedan i andra stycket samt i 2—8 §§ sägs.

Vad i sistnämnda paragrafer stadgas angående maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier har icke avseende å inventarier med en beräknad varaktighetstid av högst tre år samt ej heller å sådana inventarier, vilkas värde vid fastighetstaxeringen inräknas i byggnadsvärdet men ej utföres såsom särskilt maskinvärde.

2 §.

Under beskattningsåret 1952 må avdrag för värdeminskning å inventarier, som anskaffats under samma beskattningsår, åtnjutas med högst tjugu procent för år räknat av inventariernas anskaffningsvärde.

Under beskattningsåret 1953 må avdrag för värdeminskning å inventarier, som anskaffats under beskattningsåren 1952 och 1953, åtnjutas med högst tjugu procent för år räknat av dessa inventariers anskaffningsvärde.

Vad i första och andra styckena sägs skall gälla oavsett när under beskattningsåret inventarierna anskaffats.

Har skattskyldig under i första stycket angivet beskattningsår icke tillgodofört sig eller icke helt tillgodofört sig där omförmålt avdrag, må avdraget eller resterande del därav åtnjutas under beskattningsåret 1953.

3 §.

Har skattskyldig under något av beskattningsåren 1952 och 1953 avyttrat inventarier, som anskaffats före ingången av beskattningsåret 1952, eller har skattskyldig under något av nämnda beskattningsår förlorat sådana inventarier och härför uppburit försäkringsersättning, må avdrag för värdeminskning å inventarier, som anskaffats under det beskattningsår då försäljningssumman eller försäkringsersättningen upptagits såsom skattepliktig intäkt, åtnjutas under samma beskattningsår med belopp motsvarande sålunda upptagen intäkt.

Åtnjuter skattskyldig jämlikt bestämmelserna i 28 § 2 mom. andra stycket kommunalskattelagen anstånd med beskattningen av uppburen ersätt-

ning på grund av försäkring för förlust av fartyg, må avdrag för värde-
minskning å fartyg, som anskaffats under beskattningsåret 1952 eller 1953,
åtnjutas med belopp, motsvarande vad av nämnda ersättning använts för
fartygsanskaffningen och upptagits såsom intäkt i rörelsen under beskatt-
ningsåret.

Om skattskyldig tillgodoförts avdrag i enlighet med bestämmelserna i förs-
ta eller andra stycket, skall avdrag enligt 2 § beräknas på därefter återstå-
ende del av anskaffningskostnaden.

4 §.

Har ett särskilt högt pris eller eljest en särskilt hög kostnad för under
beskattningsåret 1952 eller 1953 anskaffade inventarier betingats därav att
dessa skolat utnyttjas för ett särskilt arbetstillfälle eller för en konjunktur,
som väntas bliva allenast tillfällig, eller av annan liknande omständighet,
må avdrag göras för sådant överpris eller sådan merkostnad.

Avdrag enligt bestämmelserna i 2 och 3 §§ skola i sådant fall beräknas på
därefter återstående del av anskaffningskostnaden.

5 §.

Har skattskyldig beträffande under beskattningsåret 1952 eller 1953 an-
skaffade inventarier tidigare åtnjutit i punkt 1 av anvisningarna till 41 §
kommunalskattelagen omförmäلت avdrag å värdet av rättighet till leverans av
inventarier enligt ej fullgjorda köpekontrakt, skall avdrag enligt bestämmel-
serna i 2 och 3 §§ här ovan beräknas å den verkliga anskaffningskostnaden
minskad med det tidigare åtnjutna avdraget.

Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning, om investeringsfond ta-
gits i anspråk för anskaffning av inventarier under beskattningsåret 1952
eller 1953 och enligt för sådant fall meddelade bestämmelser så skall anses,
som om inventarierna i beskattningsavseende avskrivits med det i anspråk
tagna beloppet.

6 §.

Ådagalägger skattskyldig, att värdet å inventarier, som anskaffats under
beskattningsåret 1952 eller 1953, nedgått avsevärt mer än som motsvarar sam-
manlagda beloppet av avdrag som skattskyldig enligt ovanstående bestäm-
melser åtnjutit eller äger åtnjuta, må han vid inkomstberäkningen tillgodo-
räkna sig härav föranlett större avdrag.

Då inventarier, som anskaffats under beskattningsåret 1952 eller 1953,
avyttras eller såsom för rörelsen obrukbara utrangeras, skall vad i punkt 3 d
av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen sägs äga motsvarande till-
ämpning.

7 §.

Har bindande avtal om inventarieförvärv träffats före den 15 februari
1952 och skulle tillämpningen av ovan i denna förordning givna bestäm-
melser medföra avsevärda betalningssvårigheter för den skattskyldige, äger
riksskattenämnden, på framställning av den skattskyldige, medgiva att av-
drag för värdeminskning må göras med större belopp än enligt nyssnämnda
bestämmelser.

Framställning som i första stycket sägs skall, för att upptagas till pröv-
ning, vara till riksskattenämnden inkommen senast den 31 januari under
taxeringsåret eller, därest skattskyldigs ifrågavarande räkenskapsår avslu-
tas vid en senare tidpunkt, senast den 28 februari under taxeringsåret.

Över beslut, som riksskattenämnden meddelat enligt bestämmelserna i
första stycket, må klagan icke föras.

8 §.

Avdrag i enlighet med ovan angivna bestämmelser må åtnjutas allenast i den mån motsvarande avskrivning gjorts i räkenskaperna.

Finnes skattskyldig hava i räkenskaperna verkställt avskrivning med större belopp än det, varmed han är berättigad åtnjuta avdrag vid taxeringen, må beskattningsnämnd föreskriva att den skattskyldige tills vidare icke äger åtnjuta rätt till fri avskrivning.

Om begränsning av rätten till avdrag för avsättning till pensions- och andra personalstiftelser.

9 §.

Avdrag för avsättning till pensionsstiftelse, som gjorts under beskattningsåret 1952 eller 1953, medgives med högst det belopp, som — bedömt på grundval av förhållandena vid utgången av det ifrågavarande beskattningsåret — erfordras för att jämte framtida avgifter säkerställa de pensioner, jämte dyrtidstillägg eller andra därmed jämförliga tillägg, vilka enligt gjorda utfästelser eller inom vederbörande företag tillämpad sedvänja högst skola utgå.

Vid beräkning av det belopp, vartill stiftelsens förmögenhet vid utgången av det ifrågakommande beskattningsåret sålunda högst må uppgå, skall hänsyn tagas endast till anställda, som vid ingången av samma beskattningsår uppnått tjugufem års ålder, och må de framtida avgifterna icke antagas lägre än de från tjugufem år till pensionsåldern oföränderliga avgifter, som skolat erfordras för att säkerställa de i första stycket avsedda pensionsförmånerna för dessa anställda.

Avdrag för avsättning till annan personalstiftelse än pensionsstiftelse under beskattningsår, som i första stycket sägs, medgives allenast med belopp, som erfordras för att säkerställa bindande utfästelser, gjorda före ingången av beskattningsåret 1952.

Om begränsning av rätten till avdrag för avsättning till investeringsfonder.

10 §.

Vid 1953 och 1954 års inkomsttaxeringar må avdrag ej medgivas för avsättning till annan investeringsfond än sådan som avses i förordningen den 11 maj 1951 (nr 230) med provisoriska bestämmelser om särskilda investeringsfonder för ersättande av förlorade inventarier och lagertillgångar.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Har skattskyldig på grund av omläggning av räkenskapsår antingen icke taxerats till inkomstskatt år 1953 eller 1954 eller nämnda båda år taxerats till sådan skatt för kortare tid än sammanlagt tjugufyra månader, skall vad i denna förordning sägs äga motsvarande tillämpning jämväl i avseende å beskattningsår för vilket taxering verkställs i första instans år 1955.

Till utskottets behandling ha hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

a) de likalydande motionerna I: 469 av herr *Spetz* samt II: 614 av herrar *Utbutt* och *Svensson* i Ljungskile, vari hemstälts, »att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 200 besluta

A. 1. att 3 § i förordningen om tillfällig begränsning av rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier vid inkomsttaxeringen m. m. må gälla även andra än sådana skattskyldiga som avses i punkt 4 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen när fråga är om försäljning och anskaffning av fartyg,

2. att erforderlig lagtext utarbetas av vederbörande utskott; samt

B. att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att vid den i propositionen förordade utredningen jämväl frågan rörande omfattningen av inkomstbegreppet beträffande utfallet försäkringsbelopp vid förlisning eller köpeskillingen vid försäljning av fartyg måtte omprövas samt att Kungl. Maj:t för riksdagen framlägger de förslag vartill utredningen kan föranleda»;

b) de likalydande motionerna I: 473 av herr *Bergvall* m. fl. och II: 623 av herr *Kollberg* m. fl., vari hemstälts, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 200»;

c) de likalydande motionerna I: 486 av herr *Svärd* samt II: 640 av herrar *Edström* och *Fagerholm*, vari hemstälts,

A. att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 200 med förslag till förordning om tillfällig begränsning av rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier vid inkomsttaxeringen m. m. eller, därest detta yrkande icke skulle bifallas,

B. att riksdagen vid behandling av nämnda proposition för sin del måtte besluta, dels att 9 och 10 §§ i förslaget skola utgå, dels ock att 2, 3 och 8 §§ i förslaget skola erhålla följande lydelse.

2 §.

Under beskattningsåret 1952 må avdrag för värdeminskning å inventarier, som anskaffats under samma beskattningsår, åtnjutas med högst trettio procent för år räknat av inventariernas anskaffningsvärde.

Under beskattningsåret 1953 må avdrag för värdeminskning å inventarier, som anskaffats under beskattningsåren 1952 och 1953, åtnjutas med högst trettio procent för år räknat av dessa inventariers anskaffningsvärde.

Vad i — — — inventarierna anskaffats.

Har skattskyldig — — — beskattningsåret 1953.

3 §.

Har skattskyldig — — — upptagen intäkt.

Åtnjuter skattskyldig — — — under beskattningsåret. Har skattskyldig under beskattningsåret 1952 avyttrat inventarier, som anskaffats före ingången av beskattningsåret 1952, och har han ej kunnat tillgodogöra sig

avdrag för värdeminskning å under samma år anskaffade inventarier med belopp motsvarande den redovisade intäkten för de avyttrade inventarierna, må avdrag för värdeminskning å under år 1953 nyanskaffade inventarier åtnjutas med belopp motsvarande sålunda icke tillgodogjort avdrag.

Om skattskyldig — — — av anskaffningskostnaden.

8 §.

Avdrag i — — — i räkenskaperna.

Finnes skattskyldig hava i räkenskaperna verkställt avskrivning med större belopp än det, varmed han är berättigad åtnjuta avdrag vid taxeringen, äger han, så snart förevarande förordning upphört att gälla, på villkor som i punkt 3 tredje stycket av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen sägs, återbekomma rätten till fri avskrivning.

d) de likalydande motionerna I: 487 av herr *Ewerlöf* m. fl. och II: 639 av herr *Hjalmarson* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 200».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 469, II: 623, II: 639 och II: 640.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Den svenska skattelagstiftningen kan sägas vara i princip så utformad att till beskattning för en viss tidsperiod upptagas till perioden hänförliga intäkter efter avdrag för på samma period belöpande omkostnader. Varje beskattningsår bör alltså, bedömt från denna utgångspunkt, bära allenast sina egna kostnader.

Från denna allmänna princip ha vissa avsteg gjorts. Särskilt gäller detta i fråga om den skattemässiga beräkningen av inkomst av rörelse. Sålunda medge kommunalskattelagens bestämmelser rörelseidkaren stor frihet att reglera årsvinsten bl. a. genom nedskrivning av varulager, avskrivning å maskiner och andra inventarier, avsättning för framtida pensioneringskostnader och för andra utgifter för anställd personal ävensom genom avsättning till investeringsfonder. Ett överdrivet utnyttjande av de angivna möjligheterna till vinstreglerande dispositioner medför att den inkomst, som upptages till beskattning för viss tidsperiod, avsevärt kan understiga den faktiska inkomsten under samma period. Mot ett dylikt utnyttjande lämna skattereglerna med deras nuvarande utformning icke möjligheter till ett mera verksamt inskridande. Detta torde utgöra en betydande olägenhet i tider, då av speciella skäl det är angeläget att en beskattning sker av den på en viss tidrymd belöpande verkliga inkomsten.

Med utgångspunkt från det nu sagda har i en inom finansdepartementets rättsavdelning upprättad, den 15 februari 1952 dagteknad *promemoria med förslag till tillfälliga inskränkningar i den fria avskrivningsrätten vid in-*

komsttaxeringen, m. m. ifrågasatts vissa inskränkningar i möjligheten att vidtaga vinstreglerande dispositioner av nyss angivet slag.

Vid promemorian fogat författningsförslag har såsom *Bihang* fogats vid statsrådsprotokollet i ärendet.

Över promemorian ha, efter remiss, *yttranden* avgivits av fullmäktige i riksbanken, fullmäktige i riksgäldskontoret, arbetsmarknadsstyrelsen, kamrarrätten, riksskattenämnden, kommerskollegium, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Örebro, Kopparbergs, Västernorrlands, Gotlands, Kalmar, Skaraborgs, Västmanlands, Gävleborgs, Södermanlands, Värmlands, Jämtlands och Blekinge län ävensom Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, Sveriges redareförening, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen, Kooperativa förbundet, Stockholms handelskammare, Skånes handelskammare, Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare, handelskammaren i Göteborg, Svenska vattenkraftföreningen, Svenska försäkringsbolags riksförbund, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens Centralorganisation och Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund.

Beträffande *motiveringen* för det i propositionen framlagda förslaget tillåter sig utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelse härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Allmän motivering för departementsförslaget, s. 6—24.

Avskrivning å inventarier, s. 24—43.

Avsättning till pensions- eller annan personalstiftelse, s. 43—49.

Avsättning till investeringsfond, s. 49—52.

Det ekonomiska utfallet, s. 52—54.

Rörande innehållet i de i ämnet väckta *motionerna* må här återgivias följande.

Till stöd för det i de likalydande *motionerna* I: 469 och II: 614 framförda yrkandet har anförts, att den i propositionsförslagets 3 § angivna avskrivningsmetoden — den s. k. nettometoden, som vid fri avskrivning saknade betydelse — i beskattningspraxis redan användes beträffande vissa rörelser, framför allt omnibus- och annan trafikrörelse, i de fall då den skattskyldige vore fysisk person. Däremot hade den veterligen icke använts beträffande fartyg. Anledningen härtill kunde vara att för fartyg sedan länge funnits vissa specialregler, upptagna i 28 § 2 mom. kommunalskattelagen. Genom förordning av den 30 maj 1941, nr 360, vilken förordning senare förnyats, hade på grund av rådande krisförhållanden den rätt till uppdelning av beskattningen, som gällde utbekommen försäkring för förlist fartyg, utsträckts att gälla jämväl köpeskillning för under åren 1940—1945

försålda fartyg. I de vid 1951 års riksdags början väckta motionerna I: 88 och II: 121 hade hemställts att förenämnda uppdelningsrätt av beskattningen för köpeskillning för fartyg skulle införas i lagstiftningen definitivt. Bevillningsutskottet, som behandlade motionerna i samband med Kungl. Maj:ts proposition nr 170, hade i sitt betänkande nr 62 — efter att hava redogjort för hithörande bestämmelser — uttalat: »Med hänsyn härtill synes spørgmålet böra tagas upp till förnyad prövning, och utskottet finner skäl föreligga för att saken beaktas. Utskottet anser därför önskvärt, att 1950 års skattelagssakkunniga under sitt fortsatta arbete närmare utreda frågan samt taga i övervägande huruvida en lösning efter den linje som föreslagits i ovan nämnda motioner är möjlig och lämplig.»

Behovet av en dylik översyn hade ytterligare accentuerats genom att, samtidigt som reglerna för realisationsbeskattningen uppmjukades, en hård skärpning av inkomstbegreppet skedde genom en ändring i anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen, varigenom hela den influtna köpeskillningen för fartyg med avdrag för vad som vid försäljningen kvarstode oavskrivet skulle upptagas som inkomst. Detta problem hade icke vidrörts i motionerna, ej heller hade utskottet i avseende å fartyg tagit ställning därtill. Det måste emellertid vara av synnerlig vikt att, intill dess resultatet av 1950 års skattelagssakkunnigas överväganden förelåge, icke en skärpning av nuvarande beskattningsregler vid försäljning av fartyg uppkomme.

I de likalydande motionerna I: 473 och II: 623 har anförts bl. a., att enligt departementschefen huvudtanken bakom det framlagda förslaget vore att söka begränsa likviditeten hos sådana företag, som befäradas annars icke träffas av de kreditåtstramande och investeringsbegränsande åtgärder, som tillämpades.

Den föreslagna åtgärden träffade emellertid företagen oberoende av desas likviditetsställning. Företag, som väl behövde konsolidering och likviditetsförstärkning, skulle få sina avskrivningsmöjligheter begränsade på samma sätt som de mera likvida företagen. Det borde i detta sammanhang understrykas, att den för tillfället rådande konjunkturen för landets vidkommande företedde en splittrad bild, vilket departementschefen också framhållit i propositionen. Såsom framhållits av ett flertal remissinstanser hade den fria avskrivningsrätten haft stor betydelse för företagens konsolideringsmöjligheter. Detta gällde självfallet i särskilt hög grad för nya företag.

Det borde i detta sammanhang erinras om att då den nuvarande företagsbeskattningen år 1947 höjts till 40 procent mot tidigare 32 procent, detta skett under uttrycklig hänvisning — av såväl 1945 års statsskatteberedning som av dåvarande finansministern — till att den fria avskrivningsrätten kvarstode orubbad. De av statsskatteberedningen, dåvarande departementschefen, utskottet och riksdagen då gjorda uttalandena kunde rimligen icke tolkas på annat sätt än att inskränkning av den fria avskrivningsrätten icke skulle företagas utan omprövning av företagsbeskattningen i dess helhet. Departementschefen syntes vara medveten om detta samband,

då han så starkt ville understryka tillfälligheten i den nu föreslagna åtgärden, och att han hade för avsikt att inom kort tid låta verkställa en översyn av bolagsbeskattningen. Även om den föreslagna åtgärden angäves vara av tillfällig natur, innebure den dock ett föregripande av den i propositionen förebådade utredningen. Bortsett ifrån det mot gängse praxis stridande att först företaga en åtgärd och därefter låta utreda dess lämplighet och närmare utformning, så måste det konstateras, att den nu föreslagna inskränkningen i den fria avskrivningsrätten illa överensstämde med de av statsmakterna tidigare gjorda utfästelserna.

Den i propositionen vidare föreslagna ändringen av reglerna för avsättning till pensions- eller andra personalstiftelser samt för avsättning till investeringsfonder vore att anse såsom en följd av den föreslagna begränsningen av avskrivningsrätten i fråga om inventarier. Genomfördes icke förslaget i den sistnämnda delen, bleve de förstnämnda ändringarna onödiga.

I de likalydande motionerna I:486 och II:640 ha motionärerna i första hand under åberopande av de skäl, som i de likalydande motionerna I:487 och II:639 anförts till stöd för avslag å propositionen, biträtt avslagsyrkandet. Skulle förslaget läggas till grund för lagstiftning i förevarande ämne, ansåge motionärerna följande ändringar böra vidtagas i Kungl. Maj:ts förslag.

Enligt förslaget skulle avskrivning i fråga om nyanskaffade inventarier under beskattningsåret 1952 eller 1953 få ske med högst 20 procent. Motionärerna delade den uppfattning, som kommit till uttryck i vissa remissyttranden, att denna procentsats vore för snävt tilltagen. Enligt föreskrifterna om investeringsavgift vore företagen skyldiga att erlagga sådan avgift med 12 procent av anskaffningskostnaden å under förenämnda beskattningsår anskaffade inventarier. På grund härav och då priserna å nyssnämnda tillgångar under de senaste åren starkt stegrats samt risk för prisfall inom den närmaste tiden föreläge å bl. a. nyinköpta inventarier, ansåge motionärerna det vara rimligt att avskrivningsprocenten höjdes till 30.

I propositionen föresloges, att å kostnader för nyanskaffade inventarier skulle få avskrivas belopp motsvarande vad som influtit vid försäljning av inventarier respektive uppburits i försäkringsersättning vid förlust av inventarier. Sådan rätt skulle skattskyldig emellertid ha endast om inköp och försäljning av inventarier gjorts under samma beskattningsår. Om avyttringen ägt rum under beskattningsåret 1952 men nyanskaffningen skett under beskattningsåret 1953, skulle den skattskyldige ej äga rätt att å de sålunda nyanskaffade inventarierna avdraga vinsten å de avyttrade inventarierna. Denna bestämmelse kunde leda till orättvisa resultat, främst av den anledningen att tiden för leverans av nybeställda inventarier för närvarande i regel omfattade flera månader. En skattskyldig, som med hänsyn till verksamhetens ändamålsenliga bedrivande nödgades utbyta äldre inventarier mot nya, komme i nyssberörda fall att få vidkännas, förutom kostnaderna för nyanskaffningen och investeringsavgift, en höjning av in-

komstskatten, medan däremot en skattskyldig, som kunde genomföra försäljningen och utbytet under samma år, komme väsentligt lindrigare undan. Motionärerna ansåge detta icke vara rimligt och yrkade därför på sådan ändring i förslaget att skattskyldig, som under beskattningsåret 1952 icke kunnat utnyttja avdraget, skulle vara berättigad att beskattningsåret 1953 göra motsvarande avskrivning å de inventarier, som anskaffats under sistnämnda år. En bestämmelse därom kunde lämpligen utformas på i huvudsak samma sätt som i fråga om tillämpningen av stadgandet i 28 § 2 mom. kommunalskattelagen rörande fördelning på flera år av uppbyggnadsförsäkringsersättning för förlust av fartyg.

Motionärerna kunde vidare icke biträda departementschefens uppfattning, att en skattskyldig, som i räkenskaperna gjort större avskrivning än som kunde medges enligt de föreslagna bestämmelserna, skulle drabbas av en sådan åtgärd som att hans rätt till fri avskrivning kunde återkallas. Framhållas borde även det orimliga uti att en skattskyldig, som enligt förslaget skulle äga bibehålla sin rätt till fri avskrivning å inventarier, anskaffade före år 1952, jämväl skulle kunna berövas denna rätt därför att han i räkenskaperna för 1952 eller 1953 verkställt större avskrivningar än som medgäves enligt en författning med tidsbegränsad giltighet. Motionärerna ansåge det vara stötande för rättsmedvetandet att införa en bestämmelse av straffliknande natur mot en skattskyldig, som icke gjort sig skyldig till någon försummelse utan som tvärtom eftersträvat att hans företag skulle vara så väl och sunt konsoliderat som möjligt. Något verkligt bärande skäl för en dylik föreskrift ur fiskalisk synpunkt ansåge motionärerna ej heller kunna åberopas. Enligt motionärernas uppfattning borde bestämmelsen givas den innebörden, att sådan skattskyldig som här avsåges sedermera skulle på i kommunalskattelagen angivna villkor äga rätt att återgå till fri avskrivning.

Mot de föreslagna bestämmelserna om begränsning av rätten till avdrag för avsättning till pensions- eller annan personalstiftelse samt till investeringsfond hade i remissyttrandena från olika håll rests starka invändningar. Pensionsförmånerna vore en del av de anställdas löneförmåner. Under de senaste åren hade en kraftig ökning ägt rum av företagens pensionsförpliktelser. Denna ökning vore föranledd av höjda löner och förbättrade pensionsförmåner samt inom många företag av en ökning av antalet pensionsberättigade. Då det ur såväl samhällsekonomisk som de anställdas synpunkt vore av stor vikt, att företagen under goda år kunde avsätta erforderliga belopp för att täcka sina pensionsförpliktelser, ansåge motionärerna det vara av stor betydelse att icke några inskränkningar vidtoges i nyssberörda avseende. Detsamma gällde även om avsättningar till andra personalstiftelser samt till investeringsfond. Ur konjunkturutjämnande synpunkt vore investeringsfonderna mycket betydelsefulla. Av anförda skäl yrkade motionärerna att inga som helst inskränkningar gjordes i fråga om de skattskyldigas rätt till avdrag för avsättningar till pensions- och andra personalstiftelser samt till investeringsfond.

I de likalydande motionerna I: 487 och II: 639 har erinrats om att i åtskilliga remissyttranden mot förslaget genomförande invänts, att det med hänsyn till risken för konjunkturomslag icke vore lämpligt att införa bestämmelser, som förringade företagens möjligheter och intresse av att genom reservbildningar stärka sin motståndskraft inför ett försämrat konjunkturläge. Då statsmakterna gjort klara utfästelser om att någon begränsning av de ifrågakommande konsolideringsmöjligheterna icke skulle ifrågakomma annat än i samband med en kompenserande sänkning av företagsbeskattningen borde man vara berättigad kräva, att alldeles särskilt starka skäl av penningpolitisk natur talade för vidtagande av de i propositionen föreslagna, mot berörda utfästelser stridande åtgärderna. Det kunde väl, som departementschefen anfört, rent principiellt göras gällande, att genomförandet av en ur samhällets synpunkt önskvärd åtgärd icke rimligen kunde hindras av uttalanden, som gjorts i tidigare sammanhang under andra betingelser än de nu rådande, men detta innebure ingalunda att de ifrågakommande utfästelserna från statsmakternas sida i förevarande sammanhang skulle kunna betraktas såsom obefintliga. När departementschefen den 19 oktober 1951 i proposition nr 220 framlade förslag till bestämmelser rörande investeringsavgift och lagervärdering hade ingen antydning gjorts om att ytterligare åtgärder för åstadkommande av minskning av investeringar i maskiner och andra inventarier i form av begränsad avskrivningsrätt eller eljest planerades. I ovannämnda proposition hade ingående diskuterats på vad sätt en investeringsbegränsning skulle åstadkommas i fråga om lagertillgångar. Därvid hade hänvisats till att två vägar stode öppna: antingen påförande av investeringsavgift även å sådana tillgångar eller begränsning av nedskrivningsrätten. Departementschefen hade beträffande lagertillgångarna valt den sistnämnda vägen. I fråga om investeringar i andra tillgångar hade däremot valts påföring av investeringsavgift, och motionärerna ville fastslå såsom ovedersägligt, att denna investeringsavgift fastställdes med utgångspunkt från att någon inskränkning i avskrivningsrätten å dylika tillgångar icke ifrågasattes. Då förslag om en sådan inskränkning nu likväl framlades, vittnade detta om en planlöshet i handhavandet av den ekonomiska politiken, som ingalunda vore ägnad stärka tilltron till densamma. Följden av en dylik handläggning från statsmakternas sida av ifrågakommande för näringslivet utomordentligt betydelsefulla frågor bleve en allmän känsla av rättsosäkerhet, som icke kunde undgå att medföra skadliga verkningar å näringslivet i landet.

Man måste vidare fråga sig, vilka utomordentliga händelser som inträffat efter den 19 oktober 1951 och som, trots att investeringsavgiften fastställdes att utgå efter högre procentsats än som i propositionen föreslagits, nu nödvändiggjorde ytterligare åtgärder avseende avgiftsbelagda investeringar såsom »ett önskvärt komplement till investeringsavgiften».

Vad som i propositionen anförts till stöd för de föreslagna åtgärderna gäve alls icke vid handen, att några sådana händelser inträffat, som skulle kunna utgöra skäl för ett annat bedömande av de i föreliggande proposition

behandlade frågorna än som vid framläggandet av förenämnda proposition nr 220 varit fallet. Bestämmelsernas uppgivna tillfälliga karaktär utgjorde desto mindre anledning att acceptera förslaget i denna del som rätten till fri avskrivning under de två år, de föreslagna inskränkande bestämmelserna avsåges skola gälla, framstode såsom särskilt värdefull för företagen. Detta berodde på flera omständigheter, främst de under senare tid starkt stegrade återanskaffningspriserna å såväl byggnader som maskiner. Ett flertal omständigheter finge anses innebära ett principiellt erkännande från statsmakternas sida av att avskrivningarna rätteligen borde baseras på tillgångarnas nupriser. En beskattning, beräknad på ett skatteunderlag, som fastställdes utan hänsynstagande till de stegrade återanskaffningsprisen, ledde till en förbrukning av det i företaget nedlagda för dess bedrivande erforderliga realkapitalet. Under gynnsamma betingelser kunde emellertid ett företag, som vore berättigat till fri avskrivning, i viss utsträckning förhindra en dylik konfiskation av driftkapitalet, i vad det belöpte å maskiner och andra inventarier. Tack vare den fria avskrivningen hade således behovet av skattefria avsättningar till förnyelsefonder (= avskrivningar, beräknade å återanskaffningsvärdet), såvitt maskinparken anginge, framstått såsom mindre trängande. Enligt det föreliggande förslaget berövades företagen ovan nämnda möjlighet. Att i ett läge sådant som det nuvarande med tydliga tecken till fallande konjunktur och försämring av företagens likviditet tvinga företagen att till beskattning redovisa större vinster än som enligt affärs-mässiga beräkningsgrunder i verkligheten uppkommit samt vägra praktiskt taget varje möjlighet till skattefri konsolidering måste, såsom delegerade för Sveriges industriförbund m. fl. näringsorganisationer framhållit, befaras medföra allvarliga likviditetssvårigheter för många företag och är ägnat väcka allvarliga betänkligheter. De skäl, som sålunda talade mot den föreslagna begränsningen av avskrivningsrätten å maskiner och andra inventarier, syntes motionärerna äga väsentligt större bärkraft än de skäl av penningpolitisk natur, departementschefen åberopat till stöd för förslaget. Det syntes motionärerna i nuvarande läge tvivelaktigt, huruvida därigenom skulle åstadkommas någon ytterligare nedskärning av industriella investeringar utöver den, som föranleddes av investeringsavgiften, och om så likväl skulle befinnas bliva fallet, komme minskningen av den industriella investeringsvolymen att betinga ett alltför högt pris: inhiberande av även önskvärda investeringar till förfång för vårt näringslivs effektivitet och konkurrensförmåga. De tillfälliga fördelar i penningpolitiskt hänseende, man genom ytterligare investeringsbegränsning möjligen skulle vinna, kunde befaras icke komma att uppväga de skadeverkningar även ur penningpolitisk synpunkt, som genom minskning av produktionsvolymen därav kunde förorsakas.

I vad förslaget avsåge begränsning av rätten till avdrag för avsättningar till pensionsstiftelser syntes det motionärerna även tvivelaktigt, huruvida strävandena att stabilisera penningvärdet därigenom skulle främjas. Att förslaget i denna del vore ägnat att äventyra företagens möjligheter att full-

göra sina ofta tyngande pensionsförpliktelser låge däremot i öppen dag. Ej heller i vad förslaget avsåge inskränkning i rätten till avdrag för avsättning till annan personalstiftelse än pensionsstiftelse vore någon stabiliserande effekt på penningvärdet att förvänta. Vad slutligen anginge förslaget om upphävande av rätten till avdrag för avsättning till andra investeringsfonder än de s. k. eldskadefonderna, hade förordningen om investeringsfonder den 2 maj 1947 föregåtts av ingående utredningar och överväganden. Syftet med lagstiftningen hade uttryckligen angivits vara att genom avsättning till dylika fonder under goda konjunkturer skapa möjlighet att hålla näringslivet i gång under lågkonjunktur i större utsträckning än som eljest bleve fallet. Det vore under sådana förhållanden ägnat väcka förvåning, att departementschefen i samband med åtgärder, som riktade sig mot »en väl hävdad högkonjunktur», framlade förslag om att berörda lagstiftning, i direkt strid mot dess angivna syfte, skulle sättas ur kraft under just den tid, högkonjunkturen förmenades komma att fortsätta, och då lagstiftningen således skulle ha de bästa utsikterna att fylla sin uppgift.

Utskottet. I den förevarande propositionen nr 200 har framlagts förslag om en tillfällig begränsning av möjligheterna för företagare att under beskattningsåren 1952 och 1953 vidtaga vinstreglerande dispositioner. Sålunda förordas en inskränkning i den vissa juridiska personer tillkommande rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier. Beträffande avdrag för avsättning till pensions- eller andra personalstiftelser föreslås väsentligen likartade bestämmelser skola gälla som de, vilka upptagits i förordningen om investeringsskatt. Slutligen har i propositionen föreslagits, att avdrag under nu angivna år icke skall medgivas för avsättning till andra investeringsfonder än s. k. eldsvådefonder.

Till grund för propositionsförslaget ligger en inom finansdepartementet upprättad, den 15 februari innevarande år dagtecknad promemoria i ämnet. Inledningsvis har i promemorian konstaterats, att kommunalskattelagen medgäve rörelseidkare en stor frihet att reglera årsvinsten, varigenom den inkomst, som upptoges till beskattning för en viss tidsperiod, avsevärt kunde understiga den faktiska inkomsten under samma period. Med erinran om de av statsmakterna i inflationsbekämpande syfte vidtagna åtgärderna av såväl kreditåtstramande som direkt investeringsbegränsande natur har i departementspromemorian framhållits, att det kunde ifrågasättas huruvida ett bibehållande i full omfattning av kommunalskattelagens möjligheter till vinstreglerande dispositioner vore förenligt med det syfte, som statsmakterna velat vinna med nyss angivna åtgärder.

Departementschefen, som funnit övervägande skäl tala för ett genomförande av promemorians förslag, har fäst särskilt avseende vid att ett bibehållande av förefintliga möjligheter att genom vinstreglerande dispositioner erhålla uppskov med beskattningen av vinstmedel, som influtit under åren 1952 och 1953, skulle medföra att åstramningen på den allmänna kreditmarknaden, särskilt vad anginge de självfinansierande företagen, i viss mån

förlorade sin effekt. Den föreslagna begränsningen skulle vidare enligt departementschefens mening innebära en önskvärd komplettering av de för ifrågavarande beskattningsår gällande särskilda bestämmelserna om värdering av varulager ävensom investeringsavgiften.

Yrkande om avslag på förevarande proposition har framförts i de likalydande motionerna I: 473 (av herr Bergvall m. fl.) och II: 623 (av herr Kollberg m. fl.) samt i de likalydande motionerna I: 487 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 639 (av herr Hjalmarson m. fl.). Jämväl i de likalydande motionerna I: 486 (av herr Svärd) och II: 640 (av herrar Edström och Fagerholm) har hemställts, att riksdagen måtte avslå propositionen.

Som skäl för avslagsyrkandet har i motionerna framhållits, att den av 1947 års riksdag beslutade höjningen av bolagsskatten vilade på förutsättningen, att företagen vore tillförsäkrade rätt till fri avskrivning. I anslutning därtill har i motionerna hävdats, att sådana händelser icke inträffat som nödvändiggjorde åtgärder i strid mot givna utfästelser.

Utskottet får i anledning härav erinra om att i huvudsak samma synpunkter framfördes vid riksdagsbehandlingen av den föregående år antagna förordningen med tillfälliga bestämmelser om värdering av varulager vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 65 förklarade 1951 års bevillningsutskott sig icke kunna finna den gjorda invändningen bärande, då fråga vore om bestämmelser av rent tillfällig karaktär, vilka inginge som ett led i en av rådande läge betingad ekonomisk politik. Med hänsyn till att nu föreliggande förslag är att se såsom ett komplement till de tidigare vidtagna åtgärderna i investeringsbegränsande syfte finner utskottet vad 1951 års bevillningsutskott sålunda uttalat äga giltighet jämväl i detta sammanhang.

Vidare har i förenämnda motioner liksom i flera remissyttranden anförts, att de under senaste tiden inträffade förändringarna i konjunkturläget medfört en viss likviditetsförsämring inom industrien samt att det vore betänkligt att i detta läge hindra näringslivets konsolidering.

Såsom departementschefen framhållit, måste intresset av att företagen genom reservbildningar stärka sin motståndskraft inför ett försämrat konjunkturläge vägas mot önskemålet att så modifiera rätten till vinstreglerande dispositioner att denna rätt icke motverkar de av statsmakterna vidtagna åtgärderna för stabilisering av penningvärdet. Enligt utskottets mening kan det förhållandet, att överkonjunkturen brutits inom vissa områden, icke nu föranleda till ett övergivande av den av statsmakterna förda ekonomiska politiken. Den i propositionen förordade lagstiftningen finner utskottet väl ägnad att såsom ett komplement till ovan berörda, redan verkande åtgärder bidra till uppnående av ekonomisk stabilitet. Utskottet kan sålunda icke biträda den i ovanstående motioner uttalade uppfattningen i detta hänseende. Vid sin granskning av propositionsförslaget, vilket medger väsentligen större avskrivningsmöjligheter än som förordats i departementspromemorian, har utskottet funnit att näringslivets behov av konsolidering icke rimligen kan sägas ha blivit åsidosatt. Inskränkningen i den fria

avskrivningsrätten föreslås nämligen icke skola avse före ingången av beskattningsåret 1952 anskaffade inventarier. Utskottet återkommer i det följande vid behandlingen av författningsförslagets detaljer till sistnämnda spörsmål.

Utskottet tillstyrker på anförda skäl en lagstiftning om tillfällig begränsning av företagens möjligheter till vinstreglerande dispositioner. Det sagda innebär att utskottet avstyrker förenämnda motioner i vad desamma innefatta yrkande om avslag på propositionen.

Utskottet övergår härefter till att behandla det i propositionen framlagda förslaget till förordning om tillfällig begränsning av rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier vid inkomsttaxeringen, m. m.

Författningsförslaget innehåller bestämmelser avseende begränsning av rätten till fri avskrivning, till avdrag för avsättning till pensions- och andra personalstiftelser samt till avdrag för avsättning till investeringsfonder.

Vad först angår *begränsningen av den fria avskrivningsrätten* föreslås desamma icke skola gälla inventarier, som anskaffats före ingången av beskattningsåret 1952 och ej heller inventarier med en varaktighetstid av högst tre år. Inventarier, vilkas värde inräknas i fastighets byggnadsvärde men ej åsättas särskilt maskinvärde, beröras vidare icke av inskränkningen i avskrivningsrätten. Övriga nyanskaffade inventarier få enligt förslaget under beskattningsåren 1952 och 1953 avskrivas med högst 20 procent per år. I syfte att tillgodose näringslivets behov av konsolidering har förordats ett stadgande av innebörd, att vad som inluttit vid försäljningen av före ingången av beskattningsåret 1952 anskaffade inventarier må användas för avskrivning å under samma beskattningsår nyanskaffade tillgångar (den s. k. nettometoden). Om skattskyldig under beskattningsåret 1952 icke helt kunnat utnyttja denna möjlighet till avskrivning är han icke berättigad att under beskattningsåret 1953 göra en motsvarande avskrivning.

I de likalydande motionerna I: 486 och II: 640 har hemställts, att avskrivningsprocenten måtte bestämmas till 30 samt att vid tillämpningen av netto-metoden förskjutning av avdrag från år 1952 till år 1953 måtte medgivas.

Beträffande avdragsprocentens storlek må erinras om vad som anförts i ett av länsstyrelsen i Malmöhus län avgivet remissyttrande. Däri har framhållits att den normala avskrivningsprocenten för maskiner vid fastighets-taxering av industrifastigheter sällan — ens i de skattskyldigas yrkanden — brukade överstiga omkring 6 procent per år. Enligt vad som framginge av föreliggande prejudikat från regeringsrätten i fråga om planenliga avdrag för värdeminskning av inventarier i rörelse hade i flertalet fall avskrivningarna begränsats till högst 10 procent av anskaffningsvärdet. Endast i ett fåtal undantagsfall hade avdrag i sådant hänseende medgivits med 20 procent eller däröver. Dessa upplysningar giva enligt utskottets mening vid handen, att den i propositionen förordade procentsatsen — även om hänsyn tages till att investeringsavgift skall utgå — icke kan anses för låg. Vid ett bedömande av den i propositionen förordade avskrivningsprocenten bör jäm-

väl beaktas, att författningsförslaget upptager bestämmelser om särskilt avdrag för överpris och avsevärd värdenedgång. Utskottet finner förslaget i nu berörda delar väl avvägt och avstyrker motionsyrkandet om en höjning av avskrivningsprocenten.

Den s. k. nettometoden sådan densamma utformats i förslaget avser icke endast det fall utbyte ägt rum av varandra motsvarande tillgångar utan äger tillämpning på all avyttring av äldre inventarier och under samma beskattningsår nyanskaffade inventarier. Utskottet finner denna avskrivningsmetod i rimlig utsträckning tillgodose önskemålet att tidigare gjorda reserveringar icke beskattas. Att såsom i motionerna I: 486 och II: 640 yrkats stadga möjlighet till förskjutning av under beskattningsåret 1952 ej utnyttjat avdrag skulle medföra en icke önskvärd komplicerad taxeringshänseende. Med den allmänna utformningen nettometoden givits i författningsförslaget synes en rätt att förskjuta nu ifrågavarande avdrag icke vara av någon väsentlig betydelse för de skattskyldiga. Under åberopande av det nu anförda avstyrker utskottet motionerna i denna del.

Såsom en förutsättning för fri avskrivning å maskiner och andra inventarier gäller enligt kommunalskattelagen att överensstämmelse skall råda mellan tillgångarnas bokförda värde och deras taxeringsmässiga. Avdrag för gjorda avskrivningar å dylika tillgångar medges i följd därav med belopp motsvarande i räkenskaperna gjorda avskrivningar. Den skatterättsliga inkomstberäkningens anknytning till bokföringen är sålunda en avgörande förutsättning för systemet med fri avskrivning och utskottet finner det därför nödvändigt, att såsom i propositionsförslaget skett i förordningen upptages ett stadgande, att avdrag för avskrivning å inventarier enligt de tillfälliga bestämmelserna om begränsning av rätten till fri avskrivning allenast må åtnjutas i den mån motsvarande avdrag gjorts i räkenskaperna.

I departementspromemorian föreslogs för vinnande av garanti att förenämnda överensstämmelse bibehölls under de förordade bestämmelsernas giltighetstid, att skattskyldig, som i räkenskaperna gjort större avskrivning än som kunde medgivas enligt de föreslagna bestämmelserna, därigenom skulle ha förverkat rätten till fri avskrivning. Reglerna för bunden avskrivning skulle sålunda omedelbart bli tillämpliga och den skattskyldige hade att upprätta fullständiga avskrivningsplaner. I anledning av i vissa remissyttranden framförda erinringar har stadgandet (andra stycket 8 § av propositionsförslaget) erhållit den utformningen, att beskattningsnämnd må — om den skattskyldige i räkenskaperna gjort avskrivning med större belopp än som kunnat medges såsom avdrag vid taxeringen — föreskriva, att vederbörande tills vidare icke är berättigad åtnjuta rätten till fri avskrivning. Innebörden av denna bestämmelse är såsom departementschefen framhållit, att beskattningsnämnderna skola i varje särskilt fall pröva, huruvida tillräckliga skäl förekommit för ett återkallande av den fria avskrivningsrätten. Departementschefen har vidare uttalat, att det vore uppenbart att mera obetydliga avvikelser icke borde föranleda sådant återkallande liksom att så ej heller borde ske då den skattskyldige kunde ha haft vissa om än

icke tillräckliga skäl antaga att de i räkenskaperna gjorda avskrivningarna skulle vid taxeringen godtagas. Därutöver har departementschefen anfört att om den fria avskrivningsrätten återkallats beskattningsnämnderna själfvallet vore berättigade medgiva den skattskyldige att vid ett senare tillfälle återgå till fri avskrivning.

I de likalydande motionerna I: 486 och II: 640 har hemställts, att stadgandet i andra stycket 8 § i författningsförslaget måtte utgå och ersättas med en bestämmelse av innebörd, att skattskyldig som verkställt avskrivning med större belopp än det enligt förordningen medgivna skulle på i kommunalskattelagen angivna villkor äga rätt att vid förordningens upphörande återgå till fri avskrivning. Motionärerna ha därvid anfört bl. a., att det vore stötande för rättsmedvetandet att införa en bestämmelse av straffliknande natur mot en skattskyldig, som icke gjort sig skyldig till någon försummelse utan som tvärtom eftersträvat att hans företag skulle vara så väl och sunt konsoliderat som möjligt.

Såsom utskottet ovan framhållit förutsätter systemet med fri avskrivning överensstämmelse mellan bokföringen och den skatterättsliga inkomstberäkningen. Utskottet finner det uteslutet att bryta denna grundläggande princip vid en tillfällig begränsning av den fria avskrivningsrätten. Ett upprätthållande av här ifrågavarande samband måste, såvitt utskottet kan bedöma, vara av intresse jämväl för de därav berörda företagen. Utskottet tillstyrker sålunda att en bestämmelse av i huvudsak det innehåll, som föreslagits i andra stycket av 8 §, upptages i förordningen. Vad departementschefen anfört rörande innebörden av detta stadgande vill utskottet understryka. För att ytterligare markera att ett återkallande icke bör äga rum, då vederbörande skattskyldig kan ha haft vissa om än icke tillräckliga skäl antaga att i bokföringen gjorda avskrivningar stode i överensstämmelse med författningen, föreslår utskottet ett tillägg till ifrågavarande stadgande innebärande att särskilda skäl jämväl måste föreligga för ett upphävande av rätten till fri avskrivning. Slutligen vill utskottet framhålla, att vid kommande taxering, vilken icke beröres av de tillfälliga bestämmelserna om begränsning av rätten till fri avskrivning, kommunalskattelagens regler om rätt till fri avskrivning givetvis träda i tillämpning.

Bestämmelserna om begränsning av rätten till avdrag för avsättning till *pensions- eller andra personalstiftelser* ha i propositionsförslaget givits i huvudsak samma utformning som motsvarande stadganden erhållit i förordningen om investeringsskatt.

I fråga om avsättning till pensionsstiftelse innebär sålunda det föreliggande förslaget, att avdrag medgives högst med belopp, som måste avsättas för att stiftelsens förmögenhet vid beskattningsårets utgång skall uppgå till det belopp, som erfordras för att jämte framtida avgifter säkerställa de pensioner jämte dyrtidstillägg eller andra därmed jämförliga tillägg vilka enligt gjorda utfästelser eller inom vederbörande företag tillämpad sedvänja högst

skola utgå. Avdrag medgives däremot i princip icke för avsättning, som avser att täcka framtida kostnader.

Häremot ha invändningar framförts i samtliga förenämnda motioner, och i motionerna I: 486 och II:640 har hemställts, att förslaget i denna del icke måtte genomföras. Därvid ha motionärerna uttalat, att det ur såväl samhällsekonomisk som de anställdas synpunkt vore av stor vikt, att företagen under goda år kunde avsätta erforderliga belopp för att täcka sina pensionsförpliktelser.

Såsom framgår av utskottets betänkande nr 22 i anledning av förslaget angående konjunkturskatt för år 1952 innebära investeringsskatteförordningens bestämmelser, att de framtida kostnaderna beräknas lägre och följaktligen den erforderliga förmögenheten vid beskattningsårets utgång högre än vad i regel skulle föranledas av en försäkringsteknisk utredning baserad på de verkliga förhållandena. Den i förevarande proposition förordade bestämmelsen, som alltså motsvarar investeringsskatteförordningens stadgande i detta hänseende, medgiver sålunda i regel ett avsevärt utrymme för avdrag utöver vad som ur försäkringsteknisk synpunkt är direkt betingat. Med hänsyn härtill och då en begränsning av avdragsrätten inom detta område är erforderlig för att den föreslagna lagstiftningen i övrigt skall få avsedd effekt biträder utskottet propositionsförslaget och avstyrker nyssnämnda motionsyrkanden.

Vad härefter angår avsättning till annan personalstiftelse än pensionsstiftelse föreslås i propositionen att avdrag i sådant hänseende skall medgivas allenast med belopp som erfordras för att säkerställa bindande utfästelser gjorda före ingången av beskattningsåret 1952. Yrkande om avslag å propositionen i denna del har framförts i de likalydande motionerna I: 486 och II: 640. I anledning härav vill utskottet blott erinra om att avdragsrätten icke begränsats i fråga om direkta kostnader för välfärdsanordningar av olika slag för de anställda. Utskottet tillstyrker fördenskull den i propositionen förordade begränsningen av avdragsrätten och avstyrker sålunda bifall till motionerna i nu berörda hänseende.

Enligt det framlagda författningsförslaget skall avdrag för avsättning till annan *investeringsfond* än s. k. eldsvådefond icke medgivas vid taxering för beskattningsåren 1952 och 1953.

Motionärerna ha i de likalydande motionerna I: 486 och II: 640 som sin mening uttalat, att investeringsfonder enligt 1947 års förordning i ämnet vore mycket betydelsefulla ur konjunkturutjämnande synpunkt och därför hemställt att ingen som helst inskränkning göres i fråga om avdrag för avsättning till sådana fonder.

I propositionen har erinrats om att syftet med 1947 års förordning var att stimulera avsättningar i tider av högkonjunktur för att skapa förutsättningar för investeringar och därmed ökad sysselsättning vid vikande konjunkturer och lågkonjunktur. Någon föreskrift att fondmedlen skulle insättas å spärrat konto eller eljest hållas avskilda ansågs icke kunna meddelas. Såsom

departementschefen anmärkt har därav följt, att företagen genom en fondavsättning, vilken till sin innebörd närmast är en bokföringsåtgärd, erhålla uppskov med beskattningen av mot fondavsättningen svarande vinstmedel. Departementschefen har vidare framhållit, att någon garanti ej finnes för att fondmedlen vore i en lågkonjunktur tillgängliga att användas för det med avsättningen avsedda ändamålet.

Med den utformning 1947 års förordning om investeringsfonder erhållit anser utskottet nödvändigt att i en lagstiftning, varom nu är fråga, upphäva rätten till avdrag för avsättning till dylika fonder. Utskottet finner det angeläget, att 1947 års förordning vid den kommande utredningen rörande företagsbeskattningens utformning underkastas en ingående prövning. Med det nu anförda avstyrker utskottet motionerna I: 486 och II: 640 jämväl i nu förevarande del.

Författningsförslaget har i övrigt icke givit anledning till erinran eller eljest till särskilt yttrande från utskottets sida.

Frågan om den skatterättsliga behandlingen av *ersättning vid avyttring av fartyg* har behandlats i de likalydande motionerna I: 469 (av herr Spetz) samt II: 614 (av herrar Utbult och Svensson i Ljungskile), vari yrkande framstälts om en utvidgning av tillämplighetsområdet för den s. k. netto-metoden till att avse jämväl försäljning och anskaffning av fartyg, som nyttjas i rörelse bedriven av annan skattskyldig än aktiebolag och ekonomiska föreningar. Vidare har i motionerna hemställts om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran att vid den i propositionen behåddade utredningen om företagsbeskattningen frågan om inkomstbegreppets omfattning beträffande försäkringsersättning och köpeskilling för fartyg måtte omprövas samt att av utredningen föranledda förslag måtte framläggas för riksdagen.

Enligt vid innevarande års taxering gällande bestämmelser skall köpeskilling för avyttrat fartyg i rörelse, som bedrivs av annan än aktiebolag eller ekonomisk förening, upptagas såsom intäkt av rörelse till den del köpeskillingen motsvarar vad som återbekommit av förut gjorda avskrivningar för värdeminskning. I övrigt upptages ersättningen såsom intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet (realisationsvinst) i den mån förutsättningarna därför föreligga.

I syfte att vinna en mjukare övergång mellan skatteplikt och skattefrihet i fråga om realisationsvinster antog 1951 års riksdag ett i proposition nr 170 framlagt förslag till sådana ändrade bestämmelser, att beskattning av dylika vinster skall ske enligt en fallande skala. För att bl. a. underlätta tillämpningen av detta system vidtogs samtidigt den ändringen i kommunalskattelagen, att allt vad som inflyter vid försäljning av maskiner och andra inventarier, som stadigvarande brukas i rörelse, skall betraktas såsom intäkt av rörelse oavsett i vilken form rörelsen bedrivs. De nu berörda ändringarna skola tillämpas första gången vid 1953 års taxering.

Utskottet får i anledning av motionerna erinra om de speciella förhållan-

den, som råda i fråga om den mindre skeppsfarten ävensom det yrkesmässiga fisket och vilka medfört, att dessa näringsgrenar bedrivs i andra företagsformer än aktiebolag eller ekonomisk förening. Sålunda drivas de flesta mindre fraktfartygen av partrederier och det stora flertalet fiskebåtar innehaves av fysiska personer. I avseende å de nu berörda fartygen åtnjutes icke rätt till fri avskrivning vid inkomsttaxeringen, och förutsättningar torde icke heller föreligga för en mera allmän övergång inom dessa näringsgrenar till sådana företagsformer, vilka äga nyss angivna rätt. Motionärernas yrkande får ses mot bakgrunden av dessa förhållanden och de svårigheter, som föreligga för en förnyelse av fartygsbeståndet därigenom att hela köpeskillingen för ett avyttrat fartyg skall upptagas såsom intäkt av rörelse under det att avdrag för värdeminskning å ett samtidigt nyinköpt fartyg allenast medgives enligt reglerna för bunden avskrivning. Utskottet delar motionärernas uppfattning, att beskattningsreglerna på förevarande område icke äro tillfredsställande. Å andra sidan är utskottet icke berett att förorda den i motionerna anvisade lösningen av spörsmålet. Utskottet vill emellertid för sin del föreslå, att de förenämnda nya bestämmelserna om beskattning vid försäljning av inventarier i rörelse, vilka bestämmelser skola tillämpas första gången vid 1953 års taxering, icke skola äga tillämpning då fråga är om fartyg. Syftet med motionärernas yrkande i denna del skulle vid ett antagande av utskottets förslag kunna anses tillgodosett. Utskottets förslag föranleder ändringar i anvisningarna till 28 och 29 §§ kommunalskattelagen.

Vad härefter angår motionärernas hemställan om skrivelse till Kungl. Maj:t om viss utredning får utskottet hänvisa till vad 1951 års bevillningsutskott anfört i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 65 om önskvärdheten av att 1950 års skattelagssakkunniga under sitt fortsatta arbete närmare utreda huruvida en fördelning mellan flera beskattningsår av köpeskillning vid avyttring av fartyg vore möjlig och lämplig. Utskottet finner därför ej anledning förorda skrivelse till Kungl. Maj:t i de hänseenden, varom i de nu föreliggande motionerna är fråga.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte — med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 200 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas — antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om tillfällig begränsning av rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier vid inkomsttaxeringen, m. m. med den ändringen, att 8 § erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknande lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

8 §.

Avdrag i enlighet med ovan angivna bestämmelser må åtnjutas allenast i den mån motsvarande avskrivning gjorts i räkenskaperna.

Finnes skattskyldig hava i räkenskaperna verkställt avskrivning med större belopp än det, varmed han är berättigad åtnjuta avdrag vid taxeringen, må beskattningsnämnd föreskriva att den skattskyldige tills vidare icke äger åtnjuta rätt till fri avskrivning.

Finnes skattskyldig hava i räkenskaperna verkställt avskrivning med större belopp än det, varmed han är berättigad åtnjuta avdrag vid taxeringen, må beskattningsnämnd, *när särskilda skäl föreligga*, föreskriva att den skattskyldige tills vidare icke äger åtnjuta rätt till fri avskrivning.

B) att riksdagen måtte i anledning av de likalydande motionerna I: 469 av herr Spetz samt II: 614 av herrar Utbult och Svensson i Ljungskile för sin del antaga följande

Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att punkt 1 av anvisningarna till 28 § samt punkt 3 d av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

Anvisningar

till 28 §.

1. Till intäkt — — — stadgade grunder.

Intäkt vid avyttring av för stadigvarande bruk avsedda maskiner och andra inventarier, vilka icke vid beräkning av värdeminskningssavdrag hänföras till byggnad (se punkt 7 av anvisningarna till 29 §), hänföres till intäkt av rörelse.

Intäkt vid avyttring av för stadigvarande bruk avsedda maskiner och andra inventarier, vilka icke vid beräkning av värdeminskningssavdrag hänföras till byggnad (se punkt 7 av anvisningarna till 29 §), hänföres till intäkt av rörelse. *Intäkt vid avyttring av fartyg skall dock för annan skattskyldig än aktiebolag, ekonomisk förening, ömsesidigt försäkringsbolag eller sparbank upptagas såsom*

¹ Senaste lydelse av anvisningarna till 28 § punkt 1 och till 29 § punkt 3 d se 1951:761.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

intäkt av rörelse endast i den mån sådant följer av punkt 3 d andra stycket av anvisningarna till 29 § men för övrigt såsom intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet, i den mån enligt 35 § förutsättningarna för skattepliktig realisationsvinst föreligga.

Vid avyttring — — — realisationsvinst föreligga.

I enlighet — — — realisationsvinst föreligga.

Då skattskyldig — — — för överlåtaren.

till 29 §.

till 29 §.

3 d. Då tillgång, varom här är fråga, avyttras eller såsom för rörelsen obrukbar utrangeras, får avdrag ske för vad som i beskattningsavseende återstår oavskrivet av anskaffningsvärdet, men skall å andra sidan belopp, som erhålles vid avyttring av tillgången, i sin helhet upptagas såsom intäkt av rörelse (se punkt 1 andra stycket av anvisningarna till 28 §). Med avyttring likställes det fall, att tillgång uttages ur rörelsen för att tillföras annan rörelse, som utgör särskild förvärvskälla, eller för att nyttjas för annat ändamål.

3 d. Då tillgång, varom här är fråga, avyttras eller såsom för rörelsen obrukbar utrangeras, får avdrag ske för vad som i beskattningsavseende återstår oavskrivet av anskaffningsvärdet, men skall — *därest annat icke föranledes av vad i nästföljande stycke sägs* — å andra sidan belopp, som erhålles vid avyttring av tillgången, i sin helhet upptagas såsom intäkt av rörelse (se punkt 1 andra stycket av anvisningarna till 28 §).

Har annan skattskyldig än aktiebolag, ekonomisk förening, ömsesidigt försäkringsbolag eller sparbank avyttrat eller utrangerat fartyg må avdrag ske för vad som i beskattningsavseende återstår oavskrivet av anskaffningsvärdet, i den mån detta belopp överstiger vad som influtit vid avyttring av fartyget, men skall å andra sidan såsom intäkt av rörelse upptagas endast vad som vid dylik avyttring må hava återbekommits av belopp, för vilket avdrag i beskattningsavseende åtnjutits.

Med avyttring likställes det fall, att tillgång uttages ur rörelsen för att tillföras annan rörelse, som utgör särskild förvärvskälla, eller för att nyttjas för annat ändamål.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling; dock att före den 1 januari 1952 gällande bestämmelser skola gälla i fråga om 1952 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1952 eller tidigare år.

C) att följande motioner, nämligen

- 1) de likalydande motionerna I: 469 av herr Spetz samt II: 614 av herrar Utbult och Svensson i Ljungskile,
 - 2) de likalydande motionerna I: 473 av herr Bergvall m. fl. och II: 623 av herr Kollberg m. fl.,
 - 3) de likalydande motionerna I: 486 av herr Svärd samt II: 640 av herrar Edström och Fagerholm ävensom
 - 4) de likalydande motionerna I: 487 av herr Ewerlöf m. fl., och II: 639 av herr Hjalmarson m. fl.
- måtte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 15 maj 1952.

På bevillningsutskottets vägnar:

FILIP KRISTENSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Gustaf Elofsson, Petrén*, Velande, Ramberg, Niklasson, Wehtje, Damström, Snygg och Rune Johansson; samt

från andra kammaren: herrar Kristensson i Osby, Björklund, Jonsson i Skedsbygd, Orgård, Sundström, Sjölin, Strandh, Edström, Kärrlander och Henriksson.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Kristensson* i Osby, *Petrén*, *Velander*, *Wehtje*, *Sjölin*, *Strandh* och *Edström*, vilka anfört följande:

»Såsom skäl för de i förevarande proposition föreslagna tillfälliga inskränkningarna i de konsolideringsmöjligheter, som enligt gällande skattelagstiftning beredas företagen, har anförts dels att åtstramningen på den allmänna kreditmarknaden, särskilt vad angår de självfinansierande företagen, eljest i viss mån skulle förlora sin effekt dels ock att de i propositionen framlagda förslagen skulle innebära ett önskvärt komplement till investeringsavgiften.

Yrkande om avslag på förevarande proposition har framförts i de likalydande motionerna I: 473 (av herr Bergvall m. fl.) och II: 623 (av herr Kollberg m. fl.) samt i de likalydande motionerna I: 487 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 639 (av herr Hjalmarson m. fl.). Jämväl i de likalydande motionerna I: 486 (av herr Svärd) och II: 640 (av herrar Edström och Fagerholm) har hemställts, att riksdagen måtte avslå propositionen.

I de likalydande motionerna I: 487 och II: 639 liksom i de likalydande motionerna I: 473 och II: 623 erinra motionärerna, att statsmakterna gjort klara utfästelser om att någon begränsning av de ifrågavarande konsolideringsmöjligheterna icke skulle ifrågakomma annat än i samband med en kompenserande sänkning av företagsbeskattningen. Med hänsyn härtill måste man vara berättigad kräva, att alldeles särskilt starka skäl av penningpolitisk natur skola tala för vidtagande av de i propositionen föreslagna, mot berörda utfästelser stridande åtgärderna. Under alla förhållanden grundade uttalandena krav på övertygande bevisning om att åtgärder i strid mot utfästelserna vore ur samhällets synpunkt nödvändiga eller åtminstone i särskilt hög grad önskvärda.

De skäl, som anförts till stöd för de ifrågavarande åtgärderna, äro emellertid enligt vår mening icke bärande, och böra åtgärdernas även av finansministern vitsordade skadeverkningar med hänsyn till möjligheten av ett konjunkturuomslag icke underskattas.

Ehuru syftet med förslaget är att söka begränsa likviditeten hos sådana företag, som befarades eljest icke träffas av de kreditåtstramande och investeringsbegränsande åtgärder, som redan tillämpas, komma de i den förevarande propositionen föreslagna åtgärderna att träffa företagen oberoende av dessas likviditetsställning. Företag, som väl behöva konsolidering och likviditetsförstärkning, få sina konsolideringsmöjligheter begränsade på samma sätt som de mera likvida företagen. Såsom under remissbehandlingen framhållits har den tidigare rådande högkonjunkturen visat vissa avmattningstendenser. Såväl i detta hänseende som i måhända än högre grad i fråga om den försämring av likviditeten, vilken jämväl genomsnittligt sett kunnat konstateras inom företagen, ha berörda tendenser under den senare tiden ytterligare framträtt. Vad särskilt likviditetsförsämringen angår är an-

ledningen härtill till stor del att söka i betydande kumulerade skatteinbetalningar.

När finansministern den 19 oktober 1951 i proposition nr 220 framlade förslag till bestämmelserna rörande investeringsavgift och lagervärdering gjordes ingen antydning om att ytterligare åtgärder för åstadkommande av minskning av investeringar i maskiner och andra inventarier i form av begränsad avskrivningsrätt eller eljest planerades. I ovannämnda proposition diskuterades ingående på vad sätt en investeringsbegränsning skulle åstadkommas i fråga om lagertillgångar. Därvid hänvisades till att två vägar stodo öppna: *antingen* påförande av investeringsavgift även å sådana tillgångar *eller* begränsning av nedskrivningsrätten. Finansministern valde beträffande lagertillgångarna den sistnämnda vägen. I fråga om investeringar i andra tillgångar valdes däremot påföring av investeringsavgift. Det är ovedersägligt, att denna investeringsavgift fastställdes med utgångspunkt från att någon inskränkning i avskrivningsrätten å dylika tillgångar icke ifrågasatts. Att nu likväl stadga en sådan inskränkning skulle vittna om en planlöshet i handhavandet av den ekonomiska politiken, som ingalunda vore ägnad stärka tilltron till densamma. Följden av en dylik handläggning från statsmakternas sida av ifrågavarande för näringslivet utomordentligt betydelsefulla frågor skulle bli en allmän känsla av rättsosäkerhet, som skulle medföra skadliga verkningar å näringslivet i landet.

Man måste vidare fråga sig, vilka utomordentliga händelser som inträffat efter den 19 oktober 1951 och som, trots att investeringsavgiften fastställts att utgå efter *högre* procentsats än som i propositionen föreslagits, nu nödvändiggöra ytterligare åtgärder avseende även avgiftsbelagda investeringar såsom 'ett önskvärt komplement till investeringsavgiften'.

Vad särskilt angår de föreslagna inskränkande bestämmelserna rörande den fria avskrivningsrätten må erinras, att bestämmelsernas uppgivna tillfälliga karaktär desto mindre kan åberopas såsom försvar för förslagets genomförande i denna del som rätten till fri avskrivning under de två år, dessa inskränkande bestämmelser avses skola gälla, framstår såsom särskilt värdefull för företagen. Detta beror på flera omständigheter, främst de under senare tid starkt stegrade återanskaffningsprisen å såväl byggnader som maskiner. Verkningarna av dessa prisstegringar ha i olika sammanhang uppmärksamrats. Sålunda har statens järnvägar av denna anledning nyligen nödgats övergå till ett avskrivningsförfarande, som i princip baseras på återanskaffningspriser (nupriser) för de olika tillgångarna.

Det är enligt vår mening tvivelaktigt, huruvida man genom begränsning av avskrivningsrätten skulle åstadkomma någon ytterligare nedskärning av industriella investeringar utöver den, som föranledes av investeringsavgiften, och om så likväl skulle befinnas bliva fallet, kommer minskningen av investeringsvolymen att betinga ett alltför högt pris: inhiberande av även önskvärda investeringar till förfång för vårt näringslivs effektivitet och konkurrensförmåga. De tillfälliga fördelar i penningpolitiskt hänseende, man genom ytterligare investeringsbegränsning möjligen skulle vinna, kunna be-

faras icke komma att uppväga de skadeverkningar även ur samhällsekonomisk synpunkt, som genom minskning av produktionsvolymen kan förorsakas.

Att en ytterligare begränsning av rätten till avdrag för avsättningar till pensionsstiftelser och andra personalstiftelser skulle verka stabiliserande å penningvärdet finna vi icke sannolikt. Skadeverkningarna ur såväl företags-ekonomiska som sociala synpunkter av en dylik begränsning äro däremot påtagliga och förslaget är i denna del desto mer anmärkningsvärt som avdragsrätten för avsättningar till pensionsstiftelser reglerats så sent som genom år 1950 antagna bestämmelser, vilka tillämpades första gången vid 1951 års taxering. En mycket betydande ökning av pensionskostnaderna och avsättningsbehovet har under senare år ägt rum. Detta har sin naturliga förklaring däri, att en omläggning och förbättring av de anställdas pensionering i stor utsträckning ägt rum under de senaste åren, därvid även till hög ålder komma tjänstemannagrupper tillförsäkrats pension samt att antalet tjänstemän ökats genom nyanställningar. Detta har skett samtidigt med att penningvärdeförsämringen och den därav framtvingade höjningen av grundlönen medfört en allmän höjning av pensionsbeloppen i kronor räknat. Företagen måste därför beredas möjlighet att under år med goda vinster verkställa större avsättningar än som motsvara de på beskattningsåret och åren dessförinnan belöpande pensionskostnaderna.

Förordningen om investeringsfonder den 2 maj 1947 föregicks av ingående utredningar och överväganden. Syftet med lagstiftningen angavs uttryckligen vara att genom avsättning till dylika fonder under goda konjunkturer skapa möjlighet att hålla näringslivet i gång under lågkonjunktur i större utsträckning än som eljest bleve fallet. Det skulle enligt vår mening vittna om en påtaglig inkonsekvens att i samband med åtgärder, som rikta sig mot en redan vikande överkonjunktur, i direkt strid mot den ovanberörda lagstiftningens syfte sätta denna ur kraft under just den tid, högkonjunkturen allttjämt förmenas komma att fortsätta.

På grund av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 200.»